

Quaestio medica, quodlibetariis disputationibus manè discutienda in scholis medicorum, die Martis quarto [sic] mensis Decembris, anno Domini M.DCC.LXX. M. Josepho-Ignatio Guillotin, doctore medico, praeside. An praeter genitalia sexus inter se discrepent?

Contributors

Guillotin, Joseph Ignace, 1738-1814.
Bosquillon, Édouard François Marie, 1744-1814.
Faculté de médecine de Paris.

Publication/Creation

[Parisiis] : [Quillau], [1770]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/cce4jne6>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.



Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis quarto
mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LXX.*

M. JOSEPHO-IGNATIO GUILLOTIN,

Doctore Medico, Præsidente.

An præter genitalia Sexus inter se discrepent?

I.



GENERATIONIS, quâ nihil in rerum naturâ frequentius & abstrusius, non una ac eadem via est: aliquando absque Sexu, ut in productione plantarum per taleolas, polyporum per sectiones, solemne est fieri generationes; & in multis animantium generibus; præsertim in iis quæ vitam immobilem agunt, nullum omnino Sexûs reperiens discrimen; frequentius tamen in vegetantibus animantibusque requiritur

Sexus; masculus qui in alio generat, alter qui in seipso femininus. Utriusque autem modus & usus differunt. Brutis coeundi tempus anni definitum, homini nullum; quædam species absque coitu generant, ut pisces; in nonnullis, individua Sexu utroque simul donantur, ut plurimi vermes, testacea quædam, vegetantium maxima pars; quadrupedibus verò, piscibus, volucris, & reptilibus unus cuique individuo Sexus est; nec inter homines fuisse, qui ambiguo sexu donarentur, certâ unquam (a) observatione constitit; sed vetustissimæ hermaphroditorum opinioni ansam dedit nymphæ colem æmulantis excessus. Vidimus & ipsi paucis abhinc annis puellam septennem; quæ deinde ferè pubes, Urbi spectaculo fuit; clitoridis grandiori mole, puerum suæ ætatis adeò mentiens, etiam superans, ut androgynem renunciaverint omnes, præter Anatomicos. Cur aliquando in naturâ absque Sexu, sæpius utriusque operâ, fiant generationes, satis aptè ex diversitate fabricæ organicæ explicabis: hæc ubi nonnullis corporibus organicis simplicissima est, pars quæque toto similis, per debitam evolutionem corpus efficit, non absumile ei à quo exsecta est; in plerisque autem aliis magis composita, feminis adeoque Sexûs exigit necessitatem. Cur verò individuorum utroque Sexu simul instructorum duplex copula, cur in his quæ unico tantum gaudent collata Sexuum requiratur opera, nec ex solo semine masculo mares, ex feminino femellæ producantur, huc usque physica latuit ratio. Sexuum porrò

(a) Theodor.
Tronch. Dis-
sert. de Nym-
phæ Præsid.
Boetih. 1730.

* Hæc Thesis propugnata fuit anno 1750, Clariss. M. Francisco THIERRY, Præsidente & Autore.

institutio multa posuit in animantibus discrimina, diversa pro diversis genere & specie; quorum alia ipsamet generationis organa hîc consultò prætermittenda, alia Sexuum generaliores usus spectant. In specie humanâ, pectinis os feminis recurvatum magis in exteriora quam viris, ossa ilium magis ad latera reflexa, latioraque, tum os sacrum longius, antrorsum minùs flexum, tum coccyx rectior, efficiunt ut pelvis muliebris, omni dimensione, virili capacior sit: inde utero, fetuique enormi mole adaugendis, amplum paratur spatium; nec obsistunt aliunde mollia circumfusa, intestinum rectum, & vesica, quæ sensim expansa, cum uterus inanis est, & inde majora quàm in viris, excrementa diutius retinendi feminis dant facultatem. Latior autem pelvis, & augecens in graviditate abdomen ideò firmitus sustinentur, quòd femoris & coxæ articulatio rectiorem cum trunco angulum efformet in mulieribus quàm in viris. Præterea in illis coccyx mobilior, si antrorsum vertitur, fetum sustinet, si retrorsum, favet enitentibus: sed & ossis sacri cum ossibus ilium commissura debilior est; præcipuè ossa pubis breviori lineâ & molliori cartilagine inter se committuntur, quæ propterea in enixu aliquando (b) disjungi observatis constitit. Infimæ autem partes sub ossium pubis connexu, cum magis à se invicem distent, ischii que spina antrorsum reflectatur, ex pelvi, ad fetum excludendum, exitus in feminis amplior est. Viviparis porro animantibus, debilem fetum, primis à partu temporibus nutriendi commissum officium, mammarum fecit necessitatem; quæ brutis ventri potissimum subjacent, homini pectori affiguntur: ideò mulieribus thorax anteriori parte planior est, claviculæ minùs curvæ, quàm viris; in his adumbrari tantum mammas dixeris, cum exsuccæ, rarissimè lac fundere vitæ sint. Verum, ut feminis major pelvis capacitas, sic masculis thoracis dimensio amplior, quod fere de omni genere viviparorum dicendum est: latiores ergò viri supremâ thoracis parte, coxis angustiores; contrà mulieres. Demum sternum quod viris longius, mulieribus brevius est, his abdominis longitudinem adauget, minuit illis. An & feminis costæ mobiliore? certè viri abdomine, feminae thorace præsertim respirare (c) observantur: inde securitati earum provisum est, graviditatis enim tempore, repleto distentoque abdomine, septum in pectus repulsum difficillimè contrahitur, & respiratio è solo thorace feminis tunc fere superest. Imberbis facies cum uberum prominentiâ facilem & expeditam facit muliebris Sexûs à virili distinctionem, etiam sine diversis vestibus aspectabilem. Nonne alia inter Sexus veniunt discrimina? contextum partium, temperaturam dissimilem, proinde actiones vitæ, proprietatesque Sexibus diversas inesse credimus; quæ quidem ex uno & eodem naturæ systemate emanare videntur.

I I.

QUI Sexus inter se non differre exinde putaverit, quòd organa præter ea quæ generationi dicantur, eadem numero & situ paria utrique concessa sint; ille nec hominum, nec animantium ejusdem speciei, in diversis regionibus, miram varietatem perspexit; nec individui ejusdem, pro variâ ætate, rerum non naturalium usu, prosperâ vel adversâ valetudine, manifestum à seipso discrimen. Molli, delicatulo hominioni eadem ac athletæ viscera sunt: fatuo & sapienti, non alia cerebri, non alia sensuum organorum structura. Quantum tamen hi & illi inter se discrepant. ! Itaque ut in animantium familiis stupenda diversitas, sic in speciebus infinitæ propemodum differentiæ. Ex dissimili prorsus fabricâ generum distinctio; ex similium organorum variâ constitutione specierum & individuorum discrepantiæ. Et primò quidem, organorum elementum fibra est, quæ variè tensa, laxave, solidior, vel tenerior, dissimiles edit effectus; at organa se habent ut fibræ; actiones porro ut instrumenta à quibus producuntur. Deinde singulorum membrorum, innumeris modis variatè potest conformatio exterior, magnitudo, moles, mutua inter sese proportio, eadem remanente structurâ: hinc

(b) Riolan.
Anthropogr.
Lib. VI. cap.
42.

(c) Boerh.
Comment.
Institut. n.
423.

innumera discrimina. Sic ex cordis molis, respectu totius corporis proportione adaucta, majus inde accedere robur: ex crassioribus ossibus, quibus majores sint eminentiæ; firmiores articulos, validiorem reddi actionem muscularem, demonstrant Physiologi: & sic porro de cæteris. Specierum ergo discrimina indicant, modò partium exacta dispositio; modò vitæ actiones, motus, sensus, respiratio, vox, gestus, mores & affectiones, valetudo, vitæ brevitæ, prolixitas, &c. modò signa externa, tum universi corporis, tum singularum partium. Pili rigidi, densi, plurimi, collum crassum, vastum caput, quæ in robustissimis animantibus adfunt, eadem in hominibus fortitudinis signa sunt: cutis nigrior, hirsuta pilis, progrediente ætate calvities, latissimus thorax, venæ amplæ, arteriæ vehementius pulsantes, musculosum corpus, nec pingue, nec gracile, firmissimam constitutionem significant; contraria imbecilem, &c. Hæc porro omnia mutuò sese confirmant: interiora corporis, externis, ut plurimum, respondent; miræque animalium fabrica, partium interiorum determinata vis, certam in exterioribus producit conformationem: animi pathemata & propensiones, corporis diatheses, sese vicissim designant, & mutuò producant; cum mores sequantur temperamentum corporis. Verum inter animantium genera, ex homine longè major signorum numerus colligitur; quandoquidem illi habitus spectabilior, corpus pluribus actionibus aptius, vultus denique, ubi animus fere inhabitat, mentis affectionibus prope omnibus indicandis est habilissimus. Hinc ars Physiognomoniæ, quæ suis si circumscribitur finibus, non incerta adeò spernenda vè; hinc temperamentorum doctrina, quæ bene percepta, sanandi artis firmissimum est fundamentum. His principiis accuratè insistens, œconomiam animalem utriusque Sexûs, si investigaveris, haud pauca, nec ad praxin inutilia reperies discrimina, quorum summa satis erit hic attigisse.

I I I.

VIRILE M perlustranti Sexum occurrunt tibi, cutis densior, durior, hirsuta pilis plurimis, crassis, ut plurimum nigrioribus; distentæ venæ; quadrati musculi, tendinibus instructi validioribus; crassiora ossa, eminentiis asperiora; artuum firmior compages; oris, totiusque corporis duriora apparent lineamenta. Contrà mulieribus mollior cutis & candidior; pilus tenuior, rarior & splendidior; vix apparent venæ; tenerrimæ adfunt carnes; exiliora & planiora ossa; crassiora genua, pedes elegantiores; artuum omnium tractus leviores, magisque expoliti: ut jam ad virile corpus robur & dignitas, ad muliebre lepos & venustas cum quâdam debilitate, pertinere videantur. Membrana deinde cellularis, præcipuè quæ cuti subjicitur, viris strictior macriorque, eadem feminis laxa magis & turgens pinguedine, vasa cutanea comprimit. Hinc illis uberior perspiratio, his autem parcissima, simul & minùs acris, ut potè leniori temperata oleo; unde halitus puellarum ad senilem tardandam ariditatem. (a) maximi fit momenti. Hinc etiam leviores jacturas patiens; & excrementis abundans muliebre corpus, longarum inedia rum, præ virili, longè frequentius (b) celebria dedit exempla. Porro thorax amplior in masculo Sexu [Sect. I.] quàm in feminino, insigne ponit in œconomia utriusque discrimen; cum pectoris cavitati pulmonis respondeat volumen, hic autem præcipuum sit vitæ organum. Musculi prætereà viris crassiores quàm mulieribus, validiorem illis esse actionem muscularem evincunt, aliis siquidem paribus, vis musculorum ex ipsorum mole æstimanda. Verum ventriculus, intestina, musculi sunt; respiratio, loquela, &c. fiunt ope musculorum; adeoque viris ciborum major appetitus, concoctio facilior, vox gravior & fortior, &c. Cor ipsum, animalis machinæ primum mobile, musculus est, quem diversæ molis esse in utroque Sexû, diligentissima (c) observata docuere; proportio enim ponderis cordis (detractâ pinguedine) totius corporis respectu minor est in animantibus pinguioribus quàm macilentis; at femina viris pinguiores: & in universum ea proportio major est in animantibus masculis quàm femellis, cicuratis ferisve. Quapropter hominum motus & quæ ex eo pendent

(a) Lib. III. Regum c. I.

(b) Comment. Bo. ion. Sc. & art. Instit. & Acad. tom. II. part. I. p. 221.

(c) Bryan. Robinson, experim. de animalib. obser.

(d) Galen.
de causis pul-
suum Lib. III.
cap. 2.

(e) Heister.
compend. A-
natomic. n.º.
209.

(f) Galen.
de simplicib.
Medicament.
Dioscorid. de
Mater Medic.
passim.

(g) Aristot.
Histor. Ani-
mal. Lib. IV.
capit. ul. im.

(h) Idem
de Physio-
gomon. c. 5.

(i) Clifton
Wintringh
apud Haller.
Commentar.
Instit. Boerr.
n.º. 661. n. a.

(k) Aristot.
Histor. Ani-
mal. Lib. IV.
cap. XI.

secretio, excretio, &c. viris validius perficiuntur; » viri mulieribus (d) pulsus » fere habent longè tum majorem, tum vehementiorem, tardior simul, diastolis » tamen extentioris: » contra proportio molis hepatis, respectu cordis & corporis, major est in feminis quàm maribus; augetur siquidem jecinoris pondus eà ratione quâ cordis pondus minuitur & vicissim: concurrit aliunde textum cellulare plenius in feminis; cum, ex humorum affinitate, cellulosum systema hepatisque volumen, pari ratione, (quæcumque sit), augeri simul minuique videantur. Inde phænomena explicabis; cur ventriculus (e) minor mulieribus; cur hepatis affectiones & aqua intercus iis frequentissimæ; cur respiratio difficilior; cur tandem modica sitis, & appetitus languidior qui acribus & insolitis sit excitandus. Hæc autem confirmant quæ & in brutis tibi notanda veniunt sexuum discrimina; marium scilicet carnes duriores, femellarum teneriores, ipsis coquis est notissimum; tum varias animantium partes diversas, pro diverso Sexu, ad Medicos usus (f) exhibere facultates, Medicorum filii te edocebunt: deinde in omnibus fere animantibus femellas voce tenuiore & acutiori dignosces, masculos fortiori, collo insuper & capite amplioribus; præterea partibus quas ut arma natura dedit: quales sunt dentes exerti, cornua, calcarea, &c. iis feminas omnino destitui reperiēs, vel si utrique concessa Sexui, maribus hæc omnia potiora (g) & robustiora adesse; & ferarum feminas ad homines facilius assuescere videbis (h) & mansuescere, certo indicio, quod ut corpore, sic animo, maribus sint molliores. Dissimilem verò exigebat in corpore feminino temperiem fetûs nutritio; laxatâ nempe solidorum compage, minutis inde humorum motu & secretionibus, matri arcessenda erat plethora, quæ porro ad uterum præcipuè ducenda erat. Inde dispar in utroque Sexu vasorum apparatus, hic non prætermittendus. In genere arteriosum systema laxius est feminis quàm maribus, venosum autem non eadem proportionem (i) debilius in illis; venosum proinde systema magis repletur maribus, arteriosum feminis; quod ex arteriis catamenia fluant, lymphæ in utero fetum nutrens, lac exsudat in mammis. Deinde aortæ descendens truncus, respectu ascendens amplior feminis quàm maribus, illisque magis ad iliacam regionem, utpotè debilior, dilatatur, à quo aliunde ibi majores oriuntur rami & numerosiores: at feminis venæ majori crassitie eò strictiores, ac numero pauciores, quò pelvi viciniore sunt: quapropter copioso semper sanguine turget uterus, cum majori ipsi quantitate afferatur per arterias difficiliter revehatur per venas. Eò demum spectant, vasorum uteri, inter se, cum hæmorroidalibus, iliacis, femoralibus communicatio; valvularum defectus in veuis sanguinem ad perpendiculum reducentibus; arteriarum serpentinus ductus, quæ præterea ore patulo hiant per villos exhalantes uteri, vel in ejusdem sinus mucosos. Ergo in uterinæ plethoræ, quæ necessaria fuit, gratiam, partibus abdominalibus major concessa fuit laxitas; hæc deinde in universum corpus similem induxit dispositionem, ne mutata nimis, partium inter se convenientiâ, muliebris œconomia læderetur. Excluso fetu, constricto utero, plethoram ad mammas ferri exigebat earum [Sect. I.] usus. Hinc mirus ille uteri & mammarum consensus; quem tamen nec vasorum mammariarum cum epigastricis evidentior in feminis communicatio, nec nervorum commercium, nec utriusque partis liber à compressione situs, vix sufficienter explicant, quamvis ultima ratio probabilior utcumque videatur. Hæc porro ut plurimum in brutorum femellis conspicua, in muliere tamen conspectiora, dissolvendis satis sunt his quæstionibus; cur minus sanguinis extimis corporis feminarum partibus, interioribus verò magis continetur; cur in quadrupedibus viviparis partes superiores & anteriores maribus validiores & aptiores, feminis (k) contra inferiores posteriorese; cur omnium feminarum mulier sanguine maxime abundat; cur doloribus gravantibus præ viris magis obnoxia; cur illi crassiora femora; cur venæ sectiones & enormes hæmorrhagias absque vitæ, & fere valetudinis periculo,

sæpius mulieres patiuntur; cur puellis peculiaris morbus chlorosis: hinc etiam eorum ratio patet quæ in practicis observabis; in universum virilia corpora frequentius & vehementius acutis morbis corripitur deprehendes; feminina chronicis & periodicis ut magis obnoxia videbis, sic celeres morbos mitiores plerumque experiri. Viris magnæ & subitæ valetudinis mutationes magis familiares; sponte siquidem ad athleticam constitutionem vergunt, quæ valde (l) lubrica est.

(l) Hippoc.
Aphor. 3.
Sect. 1.

I V.

SEXUUM diversa temperies, viriumque vitæ [Sect. III.] inæquale momentum, alia in corporibus circa nutritionem & accretionem fecere discrimina. Jam masculos citius in utero coagmentari, trigenta scilicet diebus, feminas quadringentaduobus, quod ipsis ab initio principiorum diversa vis insit, divus senex (a) memoriæ tradidit: ubi verò in lucem editi sunt fetus, puellæ citius quam pueri crescunt, pubescunt, sapiunt; tenera siquidem laxiorque compages, hinc inde tota explicabilis, facilius recipit nutrimentum, quod præterea minus consumitur, & minori massæ distribuitur. Eadem corporis mollities debitam membræ flexibilitatem diutius servat, & senilem quâ tandem obimus, ariditatem moratur. Inde mulieres, si tamen menstruæ cessationis, (quæ plurimas jugulat) periculum vitaverint, viris sunt longæviores; cuius rei veritatem, contra antiquorum sententiam, stabilivit recentiorum (b) observatio; inde etiam mulieri, secus ac viro, caput tristi non detupatur calvitie: senescere autem feminis minus incommodum, quod breviori corpore (c) sint. Masculis enim statura eminentior, constanti satis lege, quæ etiam in quadrupedibus sanguineis viviparis, fere perpetua est: an quod debiliore Sexui proceritas eadem ac robusto inutilis, imò gravior? an ita naturæ visum augmento muliebri limites ponere, quod citius edendæ proli forent aptiores? quippe iis generandi ad quadragintaquinque, vel ad summum quinquaginta annos cessat habilitas, quæ viris vix agnoscit terminos. Quâ ratione autem accadat staturæ discrimen, illud [ex Sect. III.] mechanice explicabis. Ossium volumine corporis moles circumscribitur, ut si crescere desinant, jam universi corporis cesset accretio: causa verò in ossium penetralia fluida impellens, vis est cordis: hæc si resistentiis major est, corporis fit augmentum; si æqualis, nutritio; si minor, decrementum: porro proportio molis, & proinde virium cordis, totius corporis respectu, minor est in feminis quam in viris, cum aliunde major sit sanguinis movendi quantitas; adeoque citius in illis librantur vires cordis & resistentiæ. Deinde ossium præcipuum elementum, terreum illud est, ut demonstrat analysis; particulas autem crassas & terrestres feminarum humoribus pauciori quantitate adesse, evincit virium, per quas fit concoctio minor in ipsis potentia; & si aliquando ex alimentis crassiores extractæ fuerint moleculæ, harum, propter vasculosi systematis inertiam, difficilis ut erit assimilatio, ita citius è corpore sub urinarum præsertim formâ secedent; ideo mulieribus urinæ magis quam viris crassæ & turbulentiæ; propterea etiam vix unquam podagrâ (d) tentatur femineus Sexus, & inter alias rationes, urethræ scilicet ampliationem & brevitatem, calculo longè rariùs vexatur quam virilis. Hæc confirmant bajulorum & rusticorum corpora quibus, cum duos & terrestres assumant cibos & concoquant, ossa fiunt longè quam urbanis ampliora. Ossium igitur in unâqueque dimensione feminis minuitur volumen, & aliquando numerus, ipsis siquidem ultimæ molares dentes sæpius quam viris deficere observantur. Staturæ muliebri minuendæ præterea concurrunt tunica cellulosa, uteri, mammarumque valde explicabilis fabrica. Quippe accretio, cæteris paribus, ex quantitate liquidi appulsi æstimanda. Jam verò quod systema cellulosum laxius sit feminis, humorum qui in his lentè moventur, perpetua exinde fit in cellulas derivatio, & affluxus: unde augmentum in latitudinem; adeo ut obesa corpora macilentis in genere minus excrescant in longitudinem. Deinde cum arteriæ hypogastricæ, tum

(a) Idem de
Nat. pueri
S. Et. X. seq.
de Genitura
Sect. VI.

(b) De Pat.
cicux, Essai
sur la proba-
bilité: de la
durée de la
vie humaine.

(c) Hippoc.
Aphor. 14.
Sect. VI.

(d) Idem
Aphor. 29.
Sect. VI.

numero, tum diametro, majores sint feminis quam viris, & menses ante finem incrementi plerumque erumpant; liquor vitalis minori copiâ per arteriam cruralem, artus inferiores alluit, qui ideò minùs crescunt; exemplo fetûs cui minimi sunt hi ipsi artus, quòd ab arteriis cruralibus deflectens sanguis ferè totus in umbilicales deferatur; cistissimum verò incrementum recipiunt, ubi oclusis iisdem umbilicalibus, crurales debitum accipiunt sanguinem. Præterea eodem fere tempore, quo menstrua mulieribus erumpunt, iisdem sororiantur mammæ: porro arteriæ mammariæ præcipuè ex subclaviâ & axillari ducunt originem, ut ideò quantitas sanguinis dilatandis manibus inserviens, eadem artubus subripiatur superioribus. Demum aorta ascendens densior & strictior feminis est, inferior autem laxa & ampla magis: quapropter sanguinis copia minor in ascendentes aortæ ramos advehitur. Reipsâ feminis collum subtilius; larynx minor, thyroïdes cartilago, ut tenuior, minùs protuberat; facies angustior; cerebrum & caput minora sunt. Ex prædictis sequitur, cæteris paribus, eò proceriorem fore mulieribus staturam, quòd tardior, pauciorque humorum humorum fiet ad uterum & mammas derivatio; hinc justæ & concinnæ corporis magnitudini illæ optimè consulent, quæ nonnisi post debitam accretionem, octodecim scilicet vel viginti annos, graviditatis & puerperii adibunt pericula. Musculos exiliores feminis [Sect. III.] diximus: an quòd minori consent fibrarum numero? obstant ne credamus tum actio muscularis si debilior, attamen æquè varia ac in maribus, imo agilior: tum musculorum molis, pro diverso nutritionis statu, in eodem individuo, enormis sæpius spectanda differentia: an potius fibræ musculosæ tenuiores mulieribus, viris crassiores? crassitiem non differre suadet Muijii & Lewenhoekii (e) microscopium, quo in animantium diversæ molis & speciei, quadrupedum, avium, piscium, corporibus, ultimæ fibræ longæ, mole vel crassitudine propemodùm æquales apparent. Omne itaque discrimen ex telâ cellulosa contingere credere est, quæ viris densior & crassior membranarum ratione, minimè verò cellularum, dum musculorum fasciculos colligit, & fibras singulas comitatur, musculosam adauget carnem, roboratque: sententiam confirmant telæ cellularis usus & historia; crassa siquidem & callosa membris exercitatis, vel robustis, eadem debilioribus tenuior est & delicatior. Fibræ itaque longæ, æquales in utroque Sexu numero & crassitie, tunicâ quâ includuntur longè dispares sunt. Ex vaginæ densitate fibrosum systema viris firmum ac robustum redditur: inde ideæ lentiores, sed tenaces; sensus hebetior, at animus constans: contra involucri tenuitas efficit ut feminis fibra imbecillior, nudiorque, stimulis internis externisve moveatur, qui virilem fibrâ vix possent laceffere: quapropter Sexui muliebri, præ masculino *irritabilitas* major & *sensibilitas*: mobilius inde genus nervosum, vibrantiores & micantiores oculi, vividiores ideæ, promptior imaginatio, sensus acerrimi, major ab externis passio, ad convulsiones & lipothymiam proclivitas: proinde ut viros vexat melancholia, ita feminas hysterica passio; quos totâ naturâ differre morbos contra Sydenhamum contendimus. Non obstare autem laxitati muliebris fibræ ejusdem *irritabilitatem*, suadet convalescentium & phthisicorum exemplum, quibus dum vis muscularis minima est, sensus adest exquisitissimus, adeò ut ingenii acumen, & corporis robur inversâ ratione crescere ac decrescere videantur.

V.

PROPOSITA porro [Sect. III. & IV.] Sexuum discrimina à solâ pendere consuetudine & educatione, multi existimant: molliori quidem vitâ otiosâque foveri *femineitatem*, durâ autem & exercitatâ virilitatem augeri non inficias ibis; attamen in his agnoscere debes naturæ institutum. Jam enim in omnibus locis temporibusque constans utriusque Sexûs longè dispar educatio, generalissimam supponit in humanâ specie consuetudinem, quæ probè intellecta ad hominum originem te reducet, adeoque ad ipsammet naturam: nec te movebunt Amazonidum raræ & incertæ historiæ, præ-

(e) Lewen-
hoek. Ep. st.
Physiol. p. f-
sim Muijii
de car. eMus-
culos p. 426.

fertim cum earum, si unquam fuerint coetus, omnino viris caruisse, nondum apud (a) eruditos constiterit. Viros deinde aspice urbanos, otiosos, ut ab exercitissimis mulieribus rusticis adhuc dissimiles, universo corporis habitu sexum exhibent virilem! Demum in brutis similia plus minusve, praesertim in viviparis, tibi occurrunt discrimina, quibus tamen eadem vivendi norma, eadem exercitii videtur ratio. An sexuum discrepantia [praeter Sect. I.] à femine, quod in masculis vividius, & certè copiosius (magis enim coitū debilitantur quàm feminae) dum perpetuò resorbetur, & humoribus permiscetur, phaenomena relata [Sect. III. & IV.] producit? Reverà cum formatur semen, erumpere barbam, mutari vocem ex acutà in graviolem & asperiolem roborari juvenes, mariumque carnes nescio quid spirare virosū, omnibus notum est: praeterea eunuchis, si puerili aetate castrantur, (b) vox acuta remanet, neque oriuntur pili, qui nobis natis postea provenire consuevere, calvitie & podagra non accedunt, nec (c) latae venae sunt, nec sanguis floridus, & arteriae parum & imbecillius pulsant; certo argumento totum corpus à testibus alterari. Si tamen castratorum corpora attentè perlustres, non omnino, praesertim magnitudinis ratione, feminina, reperies, sed mediam, ut ita dicam, inter Sexum utrumque servare proportionem. Quid si ante feminis formationem pueri, imò ante ortum fetus, Sexum suum indicant? quippe mares citius, frequentius, validiusque in utero (d) moventur; ergastula solvere maturius gestiunt: ut inde mares, potius quàm feminas, oblitos mutilosve, in genere hominum nasci (e) observatum sit: praeterea mulier si marem concepit, benè colorata est; si verò feminam, (f) saepius decolor, infirmiorisque valetudinis: fetus mares in dextris, ut potè validioribus partibus, feminas in uteri sinistris (g) ut plurimum geri: illos crescente & vigente lunà saepius, has potius decrescente nasci; quòd conceptio & partus, similibus respondeant lunae periodis, vulgaris, parum adhuc liquida, percubuit opinio. Si verò haec omnia cum feminis historiam & usum probè conferas, & simul attendas, adolescentes inter se, vel senes cum juvenculis, si rem habent, potissimum generare femellas, aetate consistentes masculos: quae spontè concipere nequeunt mulieres, eas si artis auxilio conceperint, feminam magnà ex parte parere (h) potius quàm marem; in humanà specie prolem geminam similis Sexus frequentius edi quàm dissimilis; & paucos geminos servari (i) si alter mas sit, alter femina: austrinis flantibus ventis feminas in brutis, aquilonis autem mares (l) potius concipi: in hisce septentrionalibus plagis, quippe humana gens robustior est, pueros nasci, qui puellarum nascentium numerum fere quadragesimà parte superent, quod certissimis observatis constitit: contra in meridionalibus, ut viatores narrant, femininos fetus, masculinis frequentiores esse: ex his omnibus non absurdum adeò consequitur, illud veteris sapientiae (m) effatum, quod jam in quadrupedibus singulà vice feturam unam edentibus (n) experientia confirmatum est; posse dari scilicet, humano generi utilissimam artem, quā mares feminae, ad arbitrium generentur. Quòd autem institutis semel Sexibus, insigni robore alterutrum potiri necesse fuerit, indicant plurima vitae munia quae non nisi summis membrorum viribus possunt adimpleri; corporis verò fortitudinem maribus, non verò feminis concedendam fuisse ex ipso patet. Ex naturali enim mentis ad illa [Sect. II.] propensione ad quae exquenda corpus est optimè dispositum; mulieres si iis artus torosi lateraque firma fuissent, duris jam gauderent exercitiis: unde catameniorum quibus stare videtur fecunditas, facilis cessatio, fetus intra & extra uterum difficilior nutritio, effluxus & abortus frequentissimi, proles educandae, quae vitae otium exposcit, neglectior cura: sic vano generationis toto opere futuro, nisi Sexus prolem edens, nutriens, & educans idem fuisset. Praeterea ex eo quòd mollior & teneritudo corpori muliebri contigerit, pulchritudini via sternitur; puerorum exemplo, qui ideò formosi, quòd mollior sit & delicatior habitudo corporis. Hinc enim tunica cellularis tenuiori distenditur oleo, vacua opplentur interstitia, nitidior

(a) P. Petit, Med. de Amaz. zomb. diff. c. Amst. 1707. in-12.

(b) Aristot. Hittor. Animal. Lib. IX. Artic. 250. (c) Galen. de femine lib. I. cap. 15.

(d) Hippoc. de Nat. puer. Sect. XX.

(e) Edoard. wotton Oxoniensis de different. Animal. Lib. II. cap. 64. Paris 1552.

(f) Hippoc. Aphor. 42. Sect. V.

(g) Ibid. Aphor. 48.

(h) Aristot. ib. Lib. VIII. cap. 6.

(i) Idem Probl. I. Sect. X. Probl. 30.

(l) Idem de Generat. Animal. Lib. IV. cap. 2.

(m) Hippoc. de diet. Sect. XX. seq.

(n) Avis pour él. ver. d. s. Chevaux, &c. par Querbrat. Calloet, Paris 1666. in-4.

cutis, lenis humorum indoles & placidus motus, vasorumque minimorum repletio. Cessantibus menstribus, formæ venustas mulieribus, ut plurimum, immutatur; viris ut ad generandum habilitas sic & dignitas fervatur diutius. Viden sapientissimam quam Sexibus fecit DEUS bonorum partitionem! Si utrinque virium corporis æqualitas; ex dominationis affectatione discordiæ vix placabiles: si ambobus par debilitas similisque formæ pulchritudo; imbecilliores fuissent hominum cœtus, quos aliunde, firmissimum humanæ societatis vinculum, amor non conjunxisset: sin autem corporis robur & forma ad unum simul pertinerent; alterum vilem fore, infelicemque agere vitam necesse esset: cum verò alteri fortitudo, imbecillitas alteri cum venustate tribuitur; res ex æquo partita est; „societas nonnisi ex dissimilibus atque inæqualibus (o) consistere potest, quos tamen oportet exæquari“. Quòd demùm mulierum fibris major insit sensibilitas, haud leve commodum est; liberorum siquidem prima educatio ad commiserationem & charitatem proniores exposcit animos; hinc in omni genere animalium in educandâ sobole femina mare magis sollicita est: rei deinde domesticæ, vitæque privatæ tædiosa ut est uniformitas, paucitatem objectorum sensus acutior utilissimè compensat: præterea cum graviditatis ærumnas, partûsque pericula, pessimam adeò conjugii partem, feminæ sortitæ sint; eas spontè facilius sese irretire amoribus optimum est. Inde fluunt variæ dotes & propensiones cuiusque Sexûs propriæ; ruunt autem de alterutrius excellentiâ vanæ quæstiones: neuter perfectus, quòd ex utroque tantum amussitatum sit opus: si ex solis mulieribus constaret societas, verendum ne harum eximiæ dotes, verecundia, commiseratio, pietas, &c. ad vitia usque progresserentur: si ex solis viris, propinquæ adsunt melancholia, fere barbaries, ac ferocitas; at dum communem ineunt consociationem mutuò sese temperant Sexus; affectiones cuique propriæ, rariùs à certo discedunt medio quo constat ordo; naturæque systema omni puncto absolvitur. Phœnomena, reique ipsius institutio hanc proinde adducunt conclusionem.

Ergò præter genitalia Sexus inter se discrepant.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Paulus - Gabriel LE-
PREUX.

M. Ludovicus - Claudius
GUILBERT, Antiquus
Regis exercituum Medi-
cus.

M. Edmundus - Claudius
BOURRU, Bibliothecæ
præfectus.

M. Joannes-Antonius ELIE
DE LA POTERIE.

M. Josephus GARDANE,
Censor Regius, & Regiæ
Scientiarum Societatis
Monspelienfis Socius.

M. Joannes - Stanislaus
MITTIÉ, Regiæ Scientia-
rum & Litterarum Nancæi
Academiæ Socius necnon
Stanislai I. Polonicarum
Regis dum viverent Medi-
cus ordinarius.

M. Franciscus - Felicitas
COCHU.

M. Josephus DE JUSSIEU,
Regiæ Scientiarum Aca-
demiæ Socius.

M. Hyacinthus - Theodorus
BARON, antiquus Fa-
cultatis Decanus, necnon
Castrorum Regis exerci-
tuum in Germania & in
Italia protomedicus.

Proponebat Parisiis EDUARDUS-FRANCISCUS-MARIA BOSQUILLON, Eques;
Mondiderinus, Ambianensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Bac-
calaureus. A. R. S. H. 1770. A SEXTA AD MERIDIEM.